

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури та мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ТЕОРІЯ КОЛЬОРУ

підготовки бакалавра
спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

освітньо-професійної програми
«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Силабус освітнього компонента «Теорія кольору» підготовки бакалавра галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Розробник: Прокопович Тетяна Анатоліївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва, кандидат психологічних наук.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Панфілова О. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

Протокол № 2 від 13 вересня 2022 р.

Завідувач кафедри:

Каленюк О. М.

I. Опис освітнього компонента

Опис подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється вигляді таблиці

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань 02 – культура і мистецтво Спеціальність 023 – «Образотворче мистецтво декоративне мистецтво, реставрація» ОП: «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Освітній рівень: Бакалавр образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації	Нормативна
Кількість кредитів 5		Рік підготовки 1
Загальна кількість годин 150		Семестр 1
Мова навчання: українська		Тижневик годин 5 год. Всього аудиторних 90 год. Лекцій 36 год. Практичні 54 год. самостійна робота 50 год. Консультації 10 год
		Форма контролю: 1 – екзамен

II. Інформація про викладача

Прокопович Тетяна Анатоліївна

Науковий ступінь: кандидат психологічних наук

Посада: доцент кафедри образотворчого мистецтва

Контактна інформація (+380681015206 , prokopovych.tetiana@gmail.com)

Розклад занять (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

В процесі вивчення освітнього компонента «Теорія кольору» у здобувачів освіти формують здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва, що передбачають розуміння ряду явищ кольорового сприйняття, творення кольорів, в тому числі, умови утворення гармонійних поєднань кольорів, а також вивчення і застосування теорій гармонійного поєднання кольорів із застосуванням у сучасному образотворчому мистецтві. Здобувачі опанують навички зображення об'єктів у будь-якому середовищі та освітленні, сформулюють уміння передавати об'єм, форму та колір предмета, його зв'язок із простором і площиною. Навчаться, за допомогою здобуття фундаментального підґрунтя живописної грамоти, формування вільного володіння живописними навиками, освоєння прийомів творчого пошуку в розв'язанні практичних завдань, створювати власний творчий продукт з відображення видимої (об'єктивної) реальності.

Освітній компонент «Теорія кольору» сприятиме розвитку образного мислення і художніх здібностей, що є необхідним для творчої діяльності в усіх видах образотворчого мистецтва, а також виховання сучасної загально-естетичної культури здобувачів освіти.

Програма містить:

- теми для навчання кольорознавству, на всебічному вивченні природи, моделювання об'єму і простору за допомогою поєднання кольорів;
- спеціальні теми, що розкривають і розвивають уміння передавати колірний стан та освітлення предмета;
- теми для вивчення послідовності виконання робіт в натюрмортному, портретному, пейзажному жанрах;
- теми, які розкривають закони і правила взаємодії кольорів, перспективи, композиції в живописі;
- теми, які розкривають прийоми різних технік станкового живопису: лєсування, а la prima, комбінування, пастозне нанесення;

2. Пререквізити: Живопис, Композиція,

Постреквізити: Живопис, Теорія і практична реставрація творів мистецтва, Декоративно-прикладне мистецтво, Орнамент, Основи іконопису, Монументальний живопис

3. Мета і завдання освітнього компонента:

Формування у здобувачів освіти фахових компетенцій в кольорознавстві, які сприятимуть сформуванню вміння створювати високохудожні оригінальні твори у галузі сучасного образотворчого мистецтва.

Основними завданнями вивчення освітнього компонента «Теорія кольору» є:

- формування вміння застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях;
- розвиток розуміння предметної області професійної діяльності живописця;
- проведення інноваційної діяльності на основі сучасних тенденцій розвитку образотворчого мистецтва;
- розвиток здатності генерувати нові творчі ідеї колористичного втілення;
- створення оптимальних умов застосування колористичного втілення для оптимізації діяльності в умовах сучасності.

Здобувачі освіти вмітимуть:

- виявляти основних тональних, тонально-колірних і температурних співвідношень кольорів;
- визначати найголовніший компонент колористичної композиції;
- визначати тонально-колірний акцент композиції;
- гармонійно поєднати всі колірні і тонові елементи композиції створивши цілісний композиційний твір;
- узгоджувати маси тонового вирішення;
- бачити в кольорі форму і простір цілісно;
- знати теоретичні основи та загальні положення теорії кольориметрії;
- розуміти знання про фізичну природу кольору;
- мати практичні навички в роботі з кольором;
- розуміти принципи утворення схем гармонійного поєднання кольорів, та використання їх на практиці в образотворчому мистецтві.

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Теорія кольору», здобувачі повинні набути таких компетентностей (ЗК –загальні компоненти, СК – спеціальні компоненти):

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

СК5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва та здійснювати творчу діяльність використовуючи власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору.

СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в процесі засвоєння ОК «Теорія кольору», від здобувачів очікуються такі програмні результати навчання (ПР):

ПР 01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПР 04. Орієнтуватися в розмаїтті сучасних програмних та апаратних засобів, використовувати знання і навички роботи з фаховим комп'ютерним забезпеченням.

ПР 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, реставраційної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПР 15. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і 8 технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Прак.	Конс.	Сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Поняття кольору. Фізична природа світла.						
Тема 1. Фізична природа світла. Основні поняття.	2	2				
Тема 2. Поняття кольору.	4	4				
Тема 3. Перші теорії гармонійних поєднань кольорів.	14	4			10	
Тема 4. Коло Ітгена. Оптичне та механічне змішування кольорів	12	6	6			5
Тема 5. Композиція натюрморту в спорідненій гамі кольорів (світльо-тіньове відношення, гризайль).	12		8		4	5
Тема 6. Створити складний натюрморт з 5-6 предметів різних за кольором (кольорове	17		8	3	6	5

відношення, рефлексії).						
Тема 7. Закони кольоросприйняття в контражурі. Натюрморт в контражурі.	14	2	5	2	5	5
Разом за змістовим модулем 1	75	18	27	5	25	
Змістовий модуль 2. Теорії гармонійних поєднань кольорів.						
Тема 8. Теорії гармонійних поєднань кольорів.	14	10	4			
Тема 9. Моделі цифрового кольороутворення. Колір в сучасному житті.	11	6			5	
Тема 10. Кольоропередача прозорих об'єктів. Натюрморт з скляних предметів.	15	2	8		5	5
Тема 12. Кольоропередача білих об'єктів. Тематичний натюрморт «Біле на білому»	15		8	2	5	5
Тема 13. Фактура об'єкту і колір. Тематичний натюрморт з предметів різних за формою, кольором та фактурою.	20		7	3	10	10
Разом за змістовим модулем 2	75	18	27	5	25	
Усього годин / балів	150	36	54	10	50	40
Підсумковий контроль						
МКР 1 Стилізація рослинних мотивів (дерево, квіти) в спорідненій, контрастній, ахроматичній гамі. Папір, акрил, гуаш, акварель, Формат 30x30 см						30
МКР 2 Створення довільної композиції з використанням 4 видів кольорових гармоній. Папір, акрил, гуаш, акварель, Формат 25x25 см						30
Всього балів						100

Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

Модульний контроль здійснюється у формі виконання здобувачем модульного контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні модульні роботи з курсу «Теорія кольору» проводяться у формі виконання практичних робіт відповідно до тематики модулю. Оцінка за контрольну модульну роботу доводиться до відома здобувачів не пізніше семи днів після проведення. Перескладання модульної контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється. Максимальна кількість балів – 30.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Опрацювання теоретичного матеріалу і доопрацювання лабораторних завдань відповідно тем змістових модулів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

В межах самостійної роботи здобувачі освіти опрацьовують задані для читання літературу, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Викладання освітнього компонента ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Практичні роботи здобувачів освіти мають бути оригінальними творами власного виконання. Теоретична робота повинна ґрунтуватися на основі власних міркувань та умовиводів підкріплена дослідженнями попередніх напрацювань в даному напрямку.

Політика академічної доброчесності.

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; у разі цитування наукових праць, методичних розробок, результатів досліджень, таблиць, та ін., необхідно вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завдання – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,

- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

У випадку пропуску здобувачем освіти лекційних чи практичних занять, здобувач освіти зобов'язаний самостійно опрацювати пропущені теми і виконати задані викладачем завдання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робі в кінці семестру.

Здобувач освіти, який не отримав оцінки за поточні завдання не допускається до складання модульних контрольних робіт. Відтермінування модульних контрольних робіт здійснюється в межах складання сесії.

Неформальна освіта при викладанні освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до [2022 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) За умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, курсів тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з освітнього компонента «Живопис» є залік або екзамен. Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітнього компонента «Живопис», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу та підсумковий контроль (МКР). Впродовж семестру, здобувач освіти за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 40 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі двох модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи – це творчі практичні роботи за темами змістових модулів, за кожен з яких здобувачі освіти може отримати максимально 30 балів. Термін здачі модульних контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру.

До здачі підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, додатково виконати ряд тривалих та короткочасних етюдів, відповідно до теми, яка вивчається). В іншому випадку здобувач освіти здає екзамен (практична робота за варіантами) при цьому бали за модульні контрольні роботи анулюються. На екзамен виносяться основні практичні питання, типові та комплексні завдання, відповідно тем змістових модулів. Екзамен здійснюється у формі практичної роботи – малюнок тематичного натюрморту з предметів різних за формою, кольором та фактурою. Матеріал: акварель, гуаш, олія. Формат: А2.

Перегляд творчих робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Альберс Д. Взаємодія кольору. Класичний підручник для початківців-абстракціоністів. Київ: Азбука, 2017. 216 с.
2. Антонович С. А., Шпільчак В. А. Малюнок і живопис: методичні рекомендації. Київ, 1990. 85 с.
3. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технологія», 2005. 198 с.
4. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.
5. Галькун Т. Д., Панфілова О. Г. Живопис натюрморту аквареллю: методичні вказівки. Кременець: ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2022. 28 с.
6. Жердзіцький В.Е. Ахроматичні і хроматичні кольори. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтва*. Харків, 2005. № 1. С. 212-219.
7. Каленюк О., Панфілова О. Актуальні мистецькі практики: особливості впровадження в навчальний процес ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич, 2022. Вип. 47. Том 2. С. 55-60.
8. Каленюк О. М., Панфілова О. Г., Тарасюк І. І. Формування професійних навичок майбутніх художників за допомогою живопису з натури. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти Луцьк, 2022. С. 165-169.
9. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Вища школа, 2002. 188 с.
10. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
11. Лоханько В. Е. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Фоліо, 2019. 196 с.
12. Марін К. Ні дня без пензля. Київ: МІФ, 2016. 192 с.
13. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів : ФОП Стебляк О.М., 2018. 264 с.

14. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / укладач О. Я. Музика. Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.
15. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
16. Панфілова О. Г., Павлович О. В., Гуменюк Б. О. Вирішення основних педагогічних завдань в контексті навчання живопису натюрморту. Eurasian scientific congress. urasian scientific congress. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. Pp. 346-352.
17. Печенюк Т. Кольорознавство. Київ: Грані-Т, 2009. 192 с.
18. Прищенко С.В. Кольорознавство: навч. посібник/ за ред. проф. Є.А. Антоновича. Київ: Альтерпрес, 2010. 354 с.
19. Прокопович Т. А Галькун Т. Д. Живопис в умовах воєнного часу. Як змінилося мистецтво підчас війни – колористика, тенденції, сюжет. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти [Текст]: *матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С. 99-102.
20. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 120 с.
21. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства : навч. посіб. Друге видання, доповнене, перероблене. Луцьк, 2022. 124 с.
22. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамеева Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва : навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019. 91 с.
23. Прокопович Т.А. Рисунок, як основа в живописі та скульптурі. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти : *матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф.*, Луцьк, 29 трав., 2020. Вип.1. С. 86-89.
24. Теоретичні і методичні основи образотворчого мистецтва (для для здобувачів другого освітнього рівня (магістр) спеціальності 014 – «Середня освіта. Образотворче мистецтво»): навчально-педагогічний посібник /А. Алтухова, М. Азаркіна, Л. Лісунова, Н. Чен, Д. Чаус; за заг. ред. Т. В. Паньок. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 80 с.
25. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Є.В.Беліка, О.І.Конопко. К.:Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.
26. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: навч. посібник. Львів: Аверс, 2010. 496с.
27. Хмельовський О.М. Теорія образотворення: Кн. 5. Композиція. Луцьк: Волинська мистецька агенція «Терен», 2005. 408 с.